

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	20293 - Art Modern a Espanya / 1
Titulació	Grau d'Història de l'Art (Pla 2014) - Quart curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Mercè Gambús Saiz	17:00	21:00	Dilluns	09/09/2019	10/02/2020	AD06. Ramon Llull
<i>Responsable</i> merce.gambus@uib.cat	17:00	18:00	Dilluns	10/02/2020	29/06/2020	AD06. Ramon Llull

Contextualització

L'assignatura Art Modern a Espanya, ha de contextualitzar-se genèricament en l'àmbit de les matèries corresponents al Mòdul 1 del vigent pla d'estudis, les quals ofereixen una visió diacrònica dels fenòmens artístics i anoten una consciència crítica, en virtut de les coordenades d'espai-temps i de la seva topografia geogràfica i cultural.

L'estudi crític de l'art espanyol de l'Edat Moderna es concebut específicament entorn els següents paràmetres conceptuals: caracterització històrico-cronològica, topografia europea, capacitat formal i variabilitat expressiva. La transversalitat disciplinària i la lectura fenomenològica constitueixen tècniques analítiques en clau cultural i determinen l'estructura de continguts.

Cinc conjunts temàtics configuren la proposta de continguts, ajustada a la temporització de l'assignatura: 1. Introducció entorn a la sistematització del nou llenguatge artístic i a la seva problemàtica històrica-cultural; 2. Els inicis del segle XVI com a punt de partida de la convivència de tendències culturals fins al ple Renaixement entorn l'art dels primers Àustries; 3. L'art en l'època de Felip II, definit particularment pel focus de El Escorial i la conformació d'un model singular; 4. Els orígens del Barroc a Espanya i la seva consolidació artística en el decurs del segle XVII, de modalitat versàtil i múltiple; 5. El trànsit del barroc borbònic fins al seu ocàs de la mà de les noves tendències il·lustrades del segle XVIII.

Requisits

Afavoreix la major comprensió de la matèria la disposició de coneixements proporcionats per les assignatures obligatòries del primer i segon curs dels graus d'Història de l'Art o d'Història.

Guia docent

Recomanables

És aconsellable el coneixement proporcionat per les matèries corresponents al Mòdul 3 del vigent pla d'estudis, dedicat als coneixements sistemàtics i integrats del fet artístic: Coneixements crítics, teòrics i metodològics de la Història de l'Art, Fonts de la Història de l'Art i Història de les Idees Estètiques; igualment són del màxim interès aquelles matèries de l'art medieval que expliquen el comportament artístic espanyol fins a finals del segle XV.

Competències

Específiques

- * CE1- Competències fonamentals (coneixement disciplinari). Consciència crítica de les coordenades espai i temps (diacronia i sincronia) i dels límits i les interrelacions geogràfiques i culturals de la història de l'art.
- * CE3- Competències fonamentals (coneixement disciplinari). Visió diacrònica regional i completa dels fenòmens artístics territorials.
- * CE6- Competències fonamentals (coneixement disciplinari). Coneixement sistemàtic i integrat del fet artístic: diferents llenguatges (arquitectura i urbanisme, escultura, pintura, fotografia, cinema, música, arts decoratives i sumptuàries), procediments i tècniques de la producció artística al llarg de la història. Teoria i pensament estètic.
- * CE7- Competències fonamentals (coneixement disciplinari). Coneixement de les principals fonts literàries i documentals de la història de l'art.
- * CE9- Competències fonamentals (coneixement disciplinari). Coneixements bàsics d'iconografia, com a clau per a la interpretació de les imatges.

Genèriques

- * CB2- Saber aplicar els coneixements d'història de l'art a la feina o vocació d'una manera professional i tenir les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments, i la resolució de problemes dins de l'àrea d'estudi.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

L'estructura de continguts segons el mètode històric, està definida en cinc unitats temàtiques, les quals són determinades per pautes conceptuals i topogràfiques de recorregut diacrònic entre els segles XVI al XVIII.

Continguts temàtics

Tema 1. Introducció

Introducció a l'art espanyol en l'Edat Moderna. El classicisme i la sistematització del nou llenguatge. Problemàtica històrica-cultural. Mecanatge real, nobiliari i eclesiàstic. Consideració social de l'artista, els gremis i la tractadística arquitectònica.

Tema 2. Els inicis del segle XVI

Guia docent

Els inicis del segle XVI: pervivències medievals i irrupció del clàssic. El primer Renaixement en l'arquitectura. Influències flamenques i italianes. El primer Renaixement en les arts plàstiques i les influències externes. El classicisme o ple renaixement en l'art espanyol. L'art cortesà dels primers Àustries. Els grans mestres. Els centres artístics: València, Granada, Sevilla i Toledo.

Tema 3. L'art en l'època de Felip II

L'art en l'època de Felipe II. El Escorial i la seva incidència. El manierisme en la plàstica espanyola. El Greco en pintura. La reforma de les catedrals. La pintura cortesana. Els tractats de pintura. L'evolució de l'escultura i la singularitat del cas espanyol. L'estètica classicista i el trànsit al Barroc

Tema 4. Els orígens del Barroc a Espanya

Els orígens del Barroc a Espanya. Problemes historiogràfics entorn de la seva periodització i caracterització. Continuïtat classicista i influències europees en el Barroc espanyol. La consolidació del Barroc: els nous tractats, el viatge de les idees i la seva plasmació artística. Les arts en la cort dels Àustries: palaus i Llocs Reals. Velázquez i l'escola madrilenya del segle XVII. La pintura espanyola del segle XVII: altres centres pictòrics d'interès. Les ordes religioses i l'art conventual. La unió de les arts: singularitat i evolució del retaule. La festa barroca com a teatre del poder. El col·leccionisme reial i aristocràtic del segle XVII.

Tema 5. La dinastia Borbó i les noves propostes artístiques

La dinastia Borbó i les noves propostes artístiques: palaus, manufactures i Llocs Reals. La convivència de models artístics: invenció i esplendor de l'últim Barroc. Les arts plàstiques del segle XVIII espanyol: entre el gust europeu i la tradició vernacla. Goya. Les noves tendències del col·leccionisme al segle XVIII. Els Salons, la crítica d'art i l'accés de la burgesia. Els inicis dels museus com a institucions públiques. Les Reals Acadèmies de Belles Arts, l'oficialització de l'ensenyament i l'ocàs del Barroc.

Metodologia docent

Les activitats presencials i no presencials relacionades a continuació, requereixen de l'alumne una actitud participativa, ordenada i sistemàtica, tant a nivell d'aula com del treball autònom i en grup que es proposa a la present assignatura

Activitats de treball presencial (2,4 crèdits, 60 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Sessions teòriques a l'aula	Grup gran (G)	Mitjançant l'exposició teòrica de continguts, la professora establirà els fonaments conceptuals i les dades corresponents als blocs temàtics que conformen la matèria. A més, es proporcionarà informació dels recursos documentals per a aprofundir i completar cada tema, de manera que l'alumne pugui treballar de forma autònoma els continguts.	42
Classes pràctiques	Lectura, anàlisi i interpretació de materials escrits i visuals	Grup mitjà (M)	L'alumne participarà en el desenvolupament dels casos pràctics presentats a classe, d'acord amb les indicacions i recursos proporcionats per la professora. La finalitat d'aquesta pràctica és estimular l'aprenentatge autònom i en grup de l'alumne, mitjançant l'anàlisi crítica i	15

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
-----------	-----	-----------	------------	-------

			la interpretació aplicada dels continguts proporcionats a les sessions teòriques.	
Avaluació	Prova escrita	Grup gran (G)	<p>Sessió a l'aula per a la realització d'una prova escrita sobre els continguts de l'assignatura, segons dues opcions de desenvolupament metodològic: teòric i pràctic.</p> <p>Es valorarà l'adequació de la resposta, l'exposició temàtica estructurada, la capacitat d'anàlisi i, relació de dades, així com la síntesi conceptual i la interpretació crítica. Igualment es considerarà l'ús del vocabulari específic, coneixement de fonts i la rigorositat metodològica.</p>	3

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (3,6 crèdits, 90 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi dels continguts de la matèria	<p>Assimilació i transferència dels coneixements i de la metodologia exposada a l'aula durant les sessions teòriques i pràctiques.</p> <p>Consulta de fonts bibliogràfiques i web gràfiques.</p> <p>Sistematització dels coneixements adquirits durant la realització de les activitats en grup i en les sessions pràctiques individuals.</p>	50
Estudi i treball autònom individual	Elaboració d'un contingut monogràfic	<p>Els alumnes hauràn de treballar una monografia dedicada a un artista o a una obra destacada de la història de l'art espanyol de l'època moderna-</p> <p>El treball desenvoluparà una estructura de continguts segons uns criteris d'elaboració definits pel següents ítems: objectius, metodologia i estat de la qüestió.</p> <p>Es fomentarà la capacitat epistemològica de l'alumne a fi d'identificar i relacionar conceptes, introduir informació i exposar coneixements, mitjançant un treball escrit segons prescripcions metodològiques prèvies.</p>	30
Estudi i treball autònom en grup	Elaboració d'un directori de recursos electrònics i dels seus continguts	<p>Treball en xarxa a fi d'elaborar un directori de recursos propis de la matèria, aplicats a l'actualitat d'autors i obres, des del punt de vista del coneixement transversal i aplicat: fonts, idees estètiques, conservació i gestió del patrimoni.</p> <p>La col·laboració metodològica en grup fomenta el sentit corresponsable mitjançant la definició de les diverses línies d'activitat, assignació de tasques i compliment dels terminis establerts.</p> <p>Els recursos obtinguts proporcionaran l'intercanvi i accés de la informació final entre tots els grups.</p>	10

Guia docent

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les activitats presencials i no presencials a realitzar per l'alumne tenen una traducció proporcional en els procediments d'avaluació. Cal remarcar que hi ha un 80% recuperable i un 20% no recuperable.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Lectura, anàlisi i interpretació de materials escrits i visuals

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (no recuperable)
Descripció	L'alumne participarà en el desenvolupament dels casos pràctics presentats a classe, d'acord amb les indicacions i recursos proporcionats per la professora. La finalitat d'aquesta pràctica és estimular l'aprenentatge autònom i en grup de l'alumne, mitjançant l'anàlisi crítica i la interpretació aplicada dels continguts proporcionats a les sessions teòriques.
Criteris d'avaluació	Sessions monogràfiques sobre casos i generació de recursos relacionats amb l'actualització historiogràfica d'obres i autors.

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 0.5

Prova escrita

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Sessió a l'aula per a la realització d'una prova escrita sobre els continguts de l'assignatura, segons dues opcions de desenvolupament metodològic: teòric i pràctic. Es valorarà l'adequació de la resposta, l'exposició temàtica estructurada, la capacitat d'anàlisi i, relació de dades, així com la síntesi conceptual i la interpretació crítica. Igualment es considerarà l'ús del vocabulari específic, coneixement de fonts i la rigorositat metodològica.
Criteris d'avaluació	Sessió a l'aula per realitzar una prova escrita sobre els continguts de la matèria. La prova s'estructurarà en dues parts: teòrica i teòrica-pràctica.

Guia docent

Es valorarà l'adequació de la resposta, l'exposició conceptual estructurada, la capacitat argumental i d'anàlisi crítica. Igualment es considerarà l'ús terminològic, el coneixements de les fonts i la rigorositat metodològica.

Percentatge de la qualificació final: 50% amb qualificació mínima 2.5

Elaboració d'un contingut monogràfic

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Els alumnes hauràn de treballar una monografia dedicada a un artista o a una obra destacada de la història de l'art espanyol de l'època moderna- El treball desenvoluparà una estructura de continguts segons uns criteris d'elaboració definits pel següents ítems: objectius, metodologia i estat de la qüestió. Es fomentarà la capacitat epistemològica de l'alumne a fi d'identificar i relacionar conceptes, introduir informació i exposar coneixements, mitjançant un treball escrit segons prescripcions metodològiques prèvies.
Criteris d'avaluació	A partir de pautes relacionades amb els objectius, metodologia i estat de la qüestió, l'alumne triarà un tema monogràfic, obres o artistes, relacionats amb l'art espanyol entre els segles XVI-XVIII.

Percentatge de la qualificació final: 30% amb qualificació mínima 1.5

Elaboració d'un directori de recursos electrònics i dels seus continguts

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (no recuperable)
Descripció	Treball en xarxa a fi d'elaborar un directori de recursos propis de la matèria, aplicats a l'actualitat d'autors i obres, des del punt de vista del coneixement transversal i aplicat: fonts, idees estètiques, conservació i gestió del patrimoni. La col·laboració metodològica en grup fomenta el sentit corresponsable mitjançant la definició de les diverses línies d'activitat, assignació de tasques i compliment dels terminis establerts. Els recursos obtinguts proporcionaran l'intercanvi i accés de la informació final entre tots els grups.
Criteris d'avaluació	<p>Treball en xarxa a fi d'elaborar un directori de recursos propis de la matèria, aplicats a l'actualitat d'autors i obres, des del punt de vista del coneixement transversal i aplicat: fonts, idees estètiques, conservació i gestió del patrimoni.</p> <p>La col·laboració metodològica en grup fomenta el sentit corresponsable mitjançant la definició de les diverses línies d'activitat, assignació de tasques i compliment dels terminis establerts.</p> <p>Els recursos obtinguts proporcionaran l'intercanvi i accés de la informació final entre tots els grups.</p>

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 0.5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Els recursos seleccionats són de caràcter bibliogràfic i webgràfic. En el primer cas, responen a estudis clàssics que han contribuït historiogràficament a la configuració actual de la disciplina. Quant als fons digitals, es tracta de directoris electrònics que contenen dades de localització referides a la producció artística espanyola de l'Edat Moderna.

Els recursos seràn ampliat i comentats a classe, en relació a les necessitats derivades del desenvolupament temàtic de l'assignatura.

Bibliografia bàsica

Guia docent

- ÁRIAS DE COSSÍO, Ana M. *El arte del renacimiento en España*. Madrid, Ediciones Encuentro, 2009.
- ÁVILA, A.; BUENDÍA, J. R.; CERVERA VERA, L.; GARCÍA GAÍNZA, C. y SUREDA PONS, J. *El siglo del Renacimiento*. Madrid, Akal, 1988.
- BELDA NAVARRO, C.; MARTÍN GONZÁLEZ, J.J.; MORALES MARÍN, J.L.; RODRÍGUEZ GUTIÉRREZ DE CEBALLOS, A.; SEBASTIÁN LÓPEZ, S.; TOVAR MARTÍN, V.; VALDIVIESO, E. *Los siglos del Barroco*. Madrid, Akal, 1997.
- BROWN, J. *Imágenes e ideas en la pintura española del Siglo XVII*. Madrid, Alianza, 1984.
- BUSTAMANTE GARCÍA, A. *El siglo XVII. Clasicismo y Barroco*. Madrid, Sílex, 1993.
- CÁMARA MUÑOZ, A. *Arquitectura y Sociedad en el Siglo de Oro: idea, traza y edificio*. Madrid, El Arquero, 1990.
- CASTILLO OREJA, M. A. (Ed.) *Las catedrales españolas en la Edad Media*. Madrid, Cátedra, 1984.
- HELLWIG, K. *La literatura artística española del siglo XVII*. Madrid. Visor, 1999.
- MARÍAS FRANCO, F. *El largo siglo XVI. Los usos artísticos del Renacimiento español*. Madrid, Taurus, 1989.
- MARÍAS FRANCO, F. *El siglo XVI. Gótico y Renacimiento*. Madrid, Sílex, 1992.
- MARTÍN GONZÁLEZ, J. J. *El artista en la sociedad española del siglo XVII*. Madrid. Cátedra 1984.
- MORAN, M.; CHECA, F. *El coleccionismo en España. De la cámara de maravillas a la galería de pinturas*. Madrid. Cátedra 1985.
- NIETO ALCAIDE, V.; MORALES, A.; CHECA CREMADES, F. *Arquitectura del Renacimiento en España 1488-1599*. Madrid, Cátedra, 1981.
- PÉREZ SÁNCHEZ, A. E. *Pintura barroca en España (1600-1750)*. [Edició actualitzada de Benito Navarrete Prieto], Madrid, Cátedra, 2010.

Altres recursos

- Artcyclopedia: The Fine Arte Search Engine (<http://www.artcyclopedia.com/>)
- Ciudad de la Pintura: La mayor pinacoteca virtual (<http://pintura.aut.org/>)
- Ars Summum: La comunidad libre de la Historia del Arte (<http://www.arssummum.net/>)
- Web Gallery of Art (<http://www.wga.hu/index1.html>)
- Google Libros (<http://www.google.es/books>)
- Joconde: Catalogue des Collections des Musees de France (<http://www.culture.gouv.fr/documentation/joconde/fr/pres.htm>)
- PARES: Portal de Archivos Españoles (<http://pares.mcu.es/>)
- Patrimonio Histórico (<http://www.mcu.es/patrimonio/CE/InfGenral/InformacionGeneral.html>)

